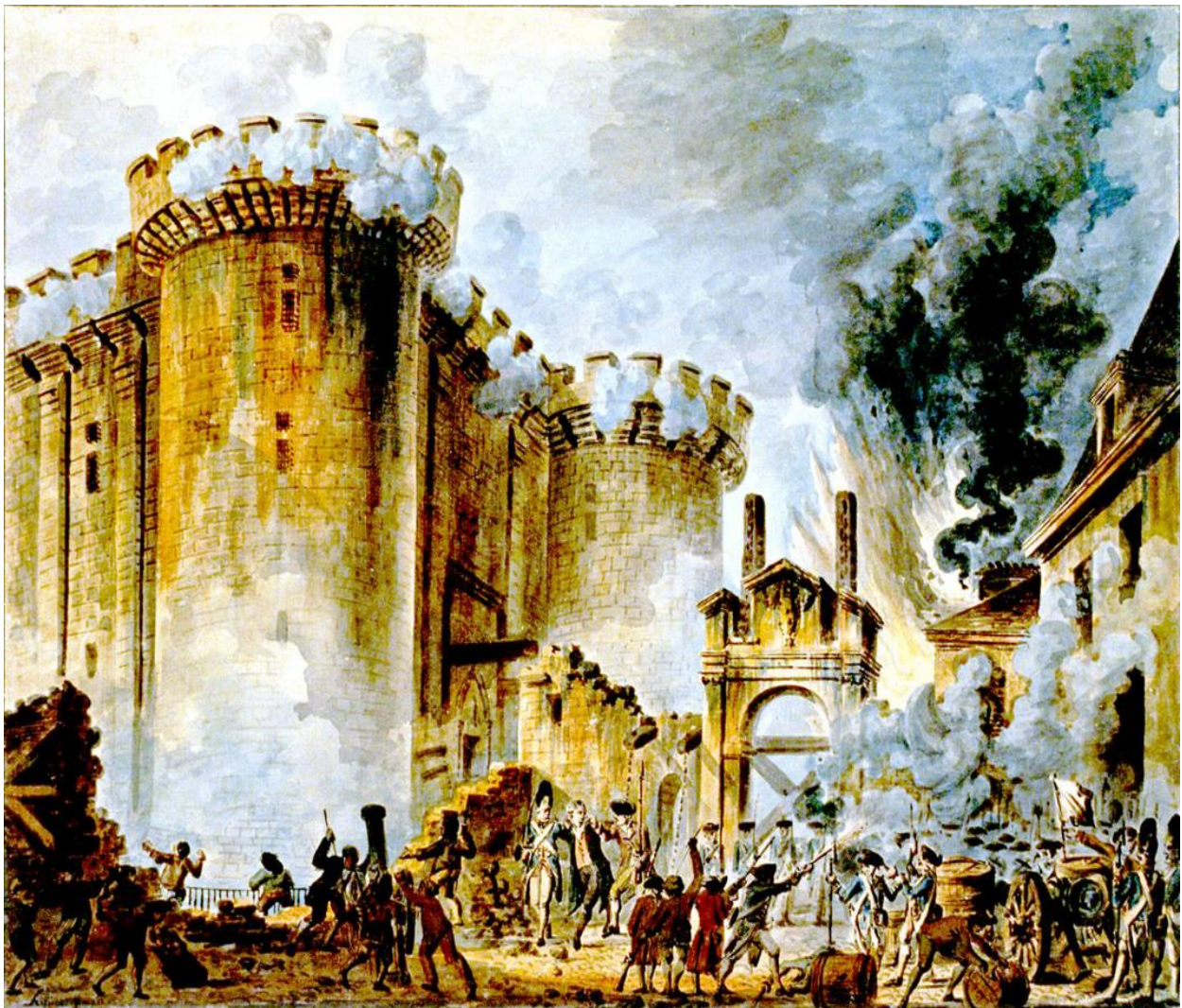

geschiedenis klas 6

De Franse revolutie.

De Franse Revolutie.

Frankrijk was een standenmaatschappij

De koning, de adel en de geestelijkheid* hadden in Frankrijk de macht. Het volk moest gehoorzamen. Veel mensen vonden dat normaal: het was altijd al zo geweest. Maar in de 18e eeuw waren er filosofen (geleerde denkers) die schreven dat dit oneerlijk was. Veel burgers waren het met hen eens. Zij vonden dat ze het land beter konden besturen dan de rijke adellijke heren.

* Frankrijk was een katholiek land. De geestelijkheid bestond uit katholieke geestelijken. De kerkelijke leiders waren de bisschoppen.

Burgers grijpen de macht

In Nederland waren aan het eind van de 18^e eeuw de voor- en tegenstanders van de stadhouder steeds aan het ruziën. De tegenstanders waren de *patriotten*. De koning van Pruisen* stuurde een leger om de stadhouder te helpen. Duizenden patriotten vluchtten naar Frankrijk. 2 jaar later brak in Parijs een opstand uit: de Franse Revolutie.

* Pruisen was een apart koninkrijk in Duitsland.

Het strijdlid van de Franse Revolutie:

*Kom, kinderen van het vaderland,
de dag van de overwinning is gekomen!*

De Franse Revolutie

De burgers hebben heel andere ideeën over regeren dan koning Lodewijk XVI. De koning wil alleen beslissen. Maar de burgers willen dat iedereen mag meebeslissen. Dat iedereen zijn eigen godsdienst mag hebben. Dat iedereen mag zeggen en schrijven wat hij wil. En dat de armen een beter leven krijgen. Wij vinden dat nu nog steeds. Zo belangrijk zijn die ideeën geweest.

Bestorming van de Bastille

De adel hoefde geen belasting te betalen, het volk wel. Koning Lodewijk XVI wil met geweld zijn zin doordrijven. Hij zet het leger in en omsingelt Parijs. De burgers werden erg ontevreden. Op 14 juli 1789 bestormden boze Parijzenaren de Bastille. Zo heette een beruchte gevangenis in Parijs. Met deze volksopstand begon de Franse Revolutie. Er werden nieuwe wetten aangenomen om de burgers meer rechten te geven. En er kwam een Nationale Vergadering, zodat de burgers voortaan ook over de toekomst van Frankrijk konden beslissen. De oude standenmaatschappij werd afgeschaft. De koning, de adel en de kerk waren niet langer meer de baas in Frankrijk. Nog steeds is 14 juli de Franse nationale feestdag.

Wanneer breekt de Franse Revolutie uit?

Waarom is 14 juli de nationale feestdag in Frankrijk?

Vrijheid, gelijkheid, broederschap

De leuze van de Franse revolutionairen was: *vrijheid, gelijkheid en broederschap*.

Vrijheid, *liberté*. De filosofen vonden dat je 'vrij' moest denken. Dat vonden de revolutionairen ook. Je moest kunnen zeggen wat je denkt, ook als je kritiek had op de regering. Slaven moesten vrij worden, de slavernij werd afgeschaft. Hoera!

Gelijkheid, *égalité*. De revolutionairen vonden dat iemand van adel niet beter is dan een gewone burger. De adel en de geestelijkheid verloren hun voorrechten en kregen dezelfde rechten en plichten als de burgers. En protestanten en joden kregen dezelfde rechten als de katholieken. Maar vrouwen, en arbeiders, handwerkslieden en kleine boeren kregen nog geen kiesrecht!

Broederschap, *fraternité*. Alle mensen zijn broeders, vonden de revolutionairen.

Frankrijk in oorlog

De Franse revolutionairen vonden hun ideeën zo goed dat ze andere landen wilden veroveren om ook daar hun ideeën door te voeren. Frankrijk verklaarde de oorlog aan de koning van Engeland, de keizer van Oostenrijk, de koning van Pruisen* en de stadhouder van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Een Frans leger veroverde ons land. Stadhouder Willem de Vijfde vluchtte naar Engeland en zijn tegenstanders, de patriotten, namen de macht over. De patriotten waren vrienden van de Fransen. Naar Frans voorbeeld stelden zij ook hier een Nationale Vergadering in.

Frankrijk moest alles eerst goedkeuren

De Nederlandse Republiek was al in 1795 door de Fransen veroverd. De Fransen kregen daarbij hulp van Nederlandse patriotten. De Bataafse Republiek (zo heette Nederland toen) bleef zogenaamd onafhankelijk van Frankrijk. In het echt was dat niet zo. Voor de meeste beslissingen moesten de Fransen eerst goedkeuring geven.

Nederland heeft in de Franse tijd vier verschillende namen gehad:

Bataafse Republiek (1795-1801)

Bataafs Gemenebest (1801-1806)

Koninkrijk Holland (1806-1810)

Onderdeel van het Franse Keizerrijk (1810-1813)

Puinhoop in de Republiek

In de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden gaat het niet goed aan het eind van de achttiende eeuw. Het land wordt steeds armer. Veel mensen hebben honger en leven in armoede. De provincies zijn het niet met elkaar eens over het bestuur van het land. De patriotten zijn naar Frankrijk gevlucht. Sinds die tijd regeert stadhouder Willem V als een koning. Maar hij is geen goede koning.

Hoe gaat het in de Republiek rond 1790?

Patriotten

De patriotten zijn de grote tegenstanders van Willem V. Ze vinden dat hij te veel macht heeft. Ze willen meepraten over het bestuur van de Republiek. Willem V is door geboorte staatshoofd geworden. De patriotten willen zelf een koning kunnen kiezen. In 1787 komt het tot een opstand.

Kleur het rondje bij het goede antwoord. Wat willen de patriotten?

- De patriotten willen dat Willem V de nieuwe koning wordt.
- De patriotten willen meebeslissen in het bestuur van de Republiek.
- De patriotten willen weg uit de Republiek.
- De patriotten willen dat Willem V de koning van Pruisen verjaagt.

Op de vlucht

Sommige patriotten vluchten naar Frankrijk. Daar ontdekken ze dat de Franse burgers hetzelfde willen als zij. Meer macht en de vrijheid om te zeggen en schrijven wat je wilt. Veel patriotten steunen de Franse Revolutie door in het Franse leger te gaan. Ze hopen als bevrijders terug te gaan naar de Republiek en dan te winnen van Willem V en zijn aanhangers.

Waarom is Willem V blij als de patriotten naar Frankrijk vluchten?

Wat ontdekken de patriotten als ze in Frankrijk aankomen?

In 1787 zijn de patriotten door Willem V uit de Republiek verjaagd. Ze vinden dat hij te veel macht heeft. Veel patriotten vluchten naar Frankrijk. Daar breekt in 1789 de Franse Revolutie uit. Sommige patriotten gaan in het Franse leger. Ooit hopen ze als bevrijders terug te gaan naar de Republiek. In 1795 is het zover. Dan vallen ze met een Frans leger de Republiek binnen.

Weg met Willem!

De patriotten zijn terug. Willem V vertrekt vrijwillig naar Engeland. De patriotten zijn nu de baas in de Republiek.

Waarom worden de patriotten vrij gemakkelijk de baas in de Republiek?

Fransen bedankt!

De oude Republiek bestaat uit zeven provincies. Die provincies komen bij elkaar om te praten over het bestuur van het land. Het duurt heel lang voordat ze een beslissing kunnen nemen. Want eerst moeten alle provincies het ermee eens zijn. De patriotten doen het anders. Zij maken regels die voor alle provincies gelden. Er komt één regering. Ze maken afspraken over de belastingen. Over godsdienstvrijheid. Over rechten voor alle inwoners. Veel van die regels bestaan nu nog.

Waarom heet de tekst hierboven Fransen bedankt!?

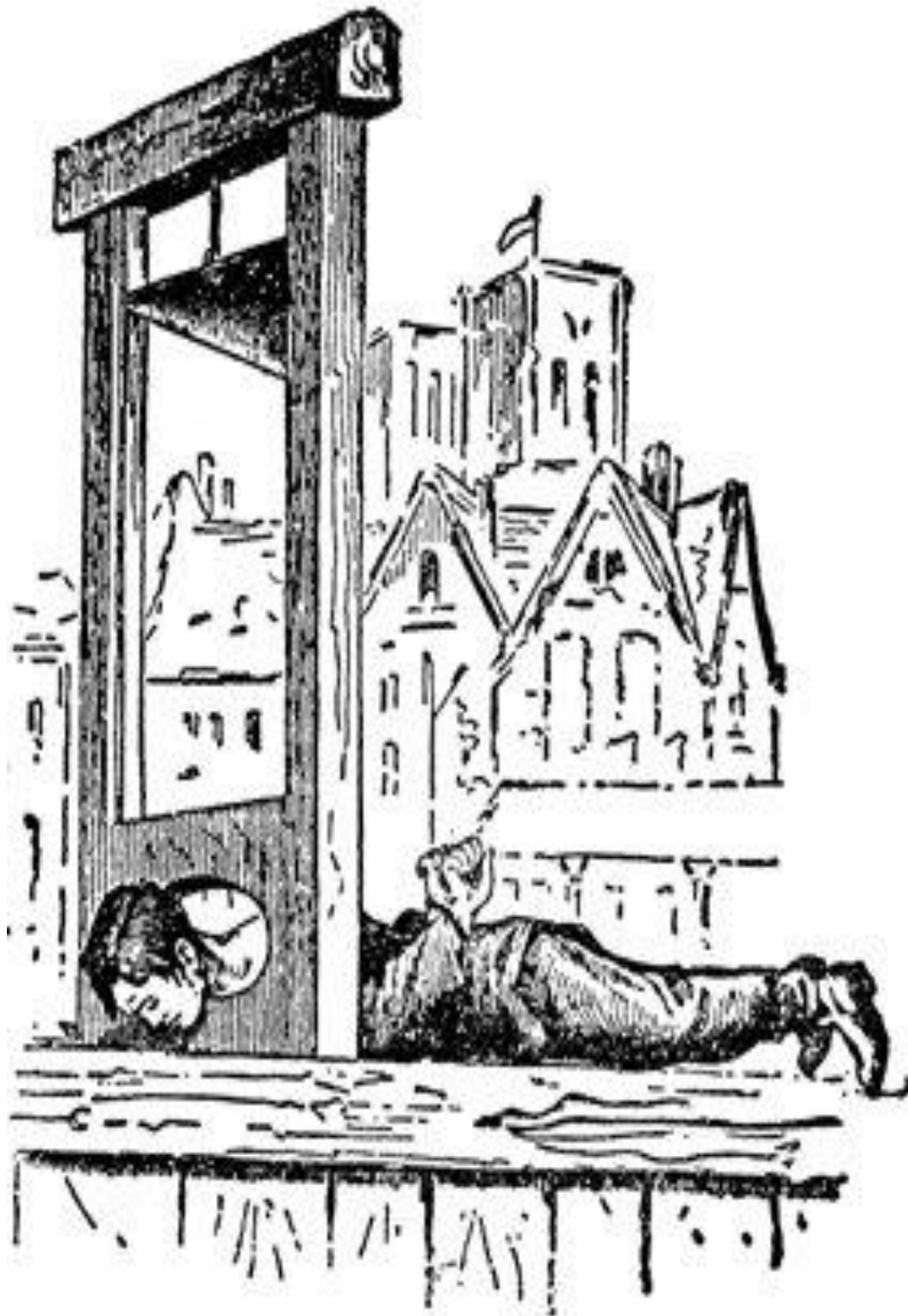
Er komt een schrikbewind

Al snel ging het mis in Frankrijk. Gematigde en radicale revolutionairen kregen ruzie. Er kwam een schrikbewind.* In juni 1793 begon de dictatuur van **Robespierre** (1758 - 1794) In mei 1794 wordt het christendom afgeschaft. Er komt een nieuwe kalenderindeling met nieuwe namen voor dagen en maanden. Tegenstanders van het schrikbewind werden terechtgesteld.* Wel duizenden mensen! Dokter Guillotine (uitspraak: /kie-jo-tie-ne/) vond een apparaat uit waarmee je mensen snel en op een minder pijnlijke manier kon onthoofden: de *guillotine*. Ook koning Lodewijk en zijn vrouw, koningin Marie-Antoinette, werden onthoofd. Frankrijk werd een *republiek* (een land zonder vorst). Maar op 28 juli 1794 wordt Robespierre ten val gebracht.

- * Bij een schrikbewind gebruikt een regering heel veel geweld. Tegenstanders van de regering worden opgesloten of zelfs gedood.
- * Terechtstellen betekent 'voor straf doodmaken'.

Tien jaar na het begin van de Franse Revolutie nam het leger de macht over. Generaal Napoleon Bonaparte werd de nieuwe leider van Frankrijk.

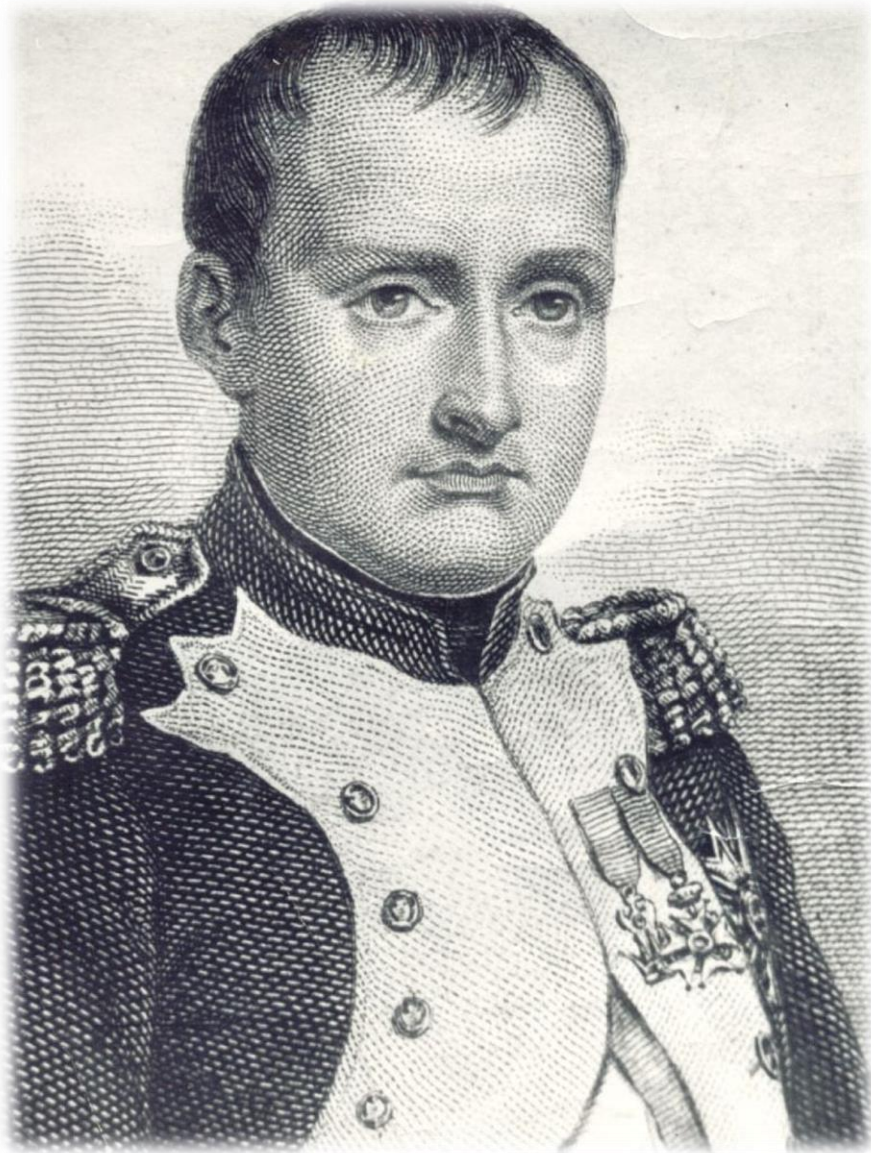

Guillotine

Napoleon 1769-1821

Napoleon was een militair. Vanwege zijn 1,67 meter lengte werd hij ook wel de 'kleine korporaal' genoemd. En hij heeft heel veel invloed gehad op de geschiedenis van Nederland en dus ook op Aruba.

In 1799 zette hij de Franse regering aan de kant en nam hij de macht over. In Frankrijk én in alle gebieden die Frankrijk had veroverd, dus ook in Nederland. Daarna startte Napoleon als generaal oorlogen tegen de keizer van Oostenrijk, de Russische tsaar en de Engelse koning.

Als keizer regeerde hij vanaf 1806 over bijna heel Europa. Hij was een 'verlicht despoot'. Dat betekent dat hij alleen de baas was, maar hij wilde wel op een 'moderne' manier regeren.

De Nederlanders reageerden verschillend op deze vernieuwingen. Sommigen vonden de Code Napoléon, zo heette het Franse wetboek, een enorme verbetering. Het nieuwe wetboek was volgens hen veel beter. Het nieuwe wetboek maakte bijvoorbeeld geen

verschil meer tussen gewone mensen en edelen. De mensen die tegen de Code Napoléon waren, vonden dat Napoleon geen rekening hield met de plaatselijke gewoonten en afspraken. Ook met de dienstplicht voor jonge mannen waren veel mensen het niet eens. Zeker niet toen er steeds meer oorlogen kwamen waar soldaten voor nodig waren.

Iedereen moest een familienaam kiezen

Napoleon is heel belangrijk geweest voor de Europese geschiedenis. Dat komt omdat hij veel veranderde in de landen die bij zijn keizerrijk hoorden. Hij zorgde voor een 'moderne' regering, met duidelijke wetten. Iedereen was voortaan gelijk voor de wet en een rechtszaak was altijd openbaar. Er kwamen gelijke straffen voor iedereen. De huizen krijgen een nummer. Hij bedenkt een nieuw systeem van belasting betalen. Hij zorgt ervoor dat dezelfde maten, gewichten en munten worden ingevoerd. Napoleon voerde overal de meter en de kilogram in. Heel handig, want tot die tijd waren maten en gewichten in veel landen anders. Er komt dienstplicht voor mannen.

Aan Napoleon danken veel mensen hun familienaam, want hij zorgde ervoor dat iedereen werd ingeschreven bij de burgerlijke stand. Daarvoor moest iedere familie die nog geen achternaam had een familienaam kiezen. De kilo en de meter zijn nooit meer afgeschaft

Met een beetje geluk aan de macht

Eigenlijk komt Napoleon met een beetje geluk aan de macht. Veel van de oude legeraanvoerders in het Franse leger zijn van adel. Bij het uitbreken van de Franse Revolutie slaan ze op de vlucht of worden gedood. Daarom kan Napoleon snel de baas worden in Frankrijk.

Waarom heeft Napoleon geluk dat de Franse Revolutie uitbreekt?

Noem drie dingen die Napoleon nog meer heeft gedaan, behalve oorlog voeren.

- ① _____
- ② _____
- ③ _____

In 1806 besloot Napoleon dat zijn broer Lodewijk koning van Holland werd. Nederland was toen opeens een koninkrijk. Maar in 1810 was dat alweer voorbij. Napoleon zette zijn broer af en maakte Nederland onderdeel van het Franse Keizerrijk. Drie jaar later, in 1813, werd Napoleon verslagen en gevangengezet op het Franse eiland Elba, een eiland tussen Corsica en Italië. Nederland werd weer onafhankelijk.

Elba ligt bij de pijl

De Bataafse Republiek (1795-1806)

De patriotten willen veel dingen anders. Om dat duidelijk te maken, krijgt de oude Republiek een nieuwe naam: de Bataafse Republiek. Die naam komt van de Germaanse stam de Batavieren. Die woonden heel lang geleden in het gebied van de Republiek. Alle mannen van die stam namen samen alle belangrijke beslissingen.

Waarom kiezen de patriotten de naam 'de Bataafse Republiek'?

Napoleon verbiedt alle landen in Europa om handel te drijven met Engeland. Zo wil hij Engeland dwingen naar hem te luisteren. De tsaar (koning) van Rusland protesteert. Hij vraagt Napoleon niet zo streng te zijn. De handel met Engeland is namelijk belangrijk voor Rusland. Napoleon is woedend, omdat de tsaar niet doet wat hij wil. Daarom valt Napoleon Rusland binnen.

Kleur de rondjes bij de goede antwoorden.

Waarom doet de tsaar van Rusland niet wat Napoleon wil?

- Omdat hij vindt dat Napoleon te veel macht krijgt in Europa.*
- Omdat Engeland voor Rusland een belangrijk land is voor de handel.*
- Omdat Napoleon niet van adel is.*
- Omdat het hem te veel geld kost, als hij naar Napoleon luistert.*

Een grote nederlaag

In mei 1812 vertrekken 500.000 soldaten naar Moskou in Rusland. De Russen vechten niet, maar verbranden de oogst en vergiftigen het water. Als Napoleon nog 100.000 soldaten over heeft, vallen de Russen aan. De tocht naar Rusland is mislukt. Er zijn heel veel soldaten gestorven. Toen Napoleon was verslagen, dacht niemand erover om zijn veranderingen weer af te schaffen. Het nieuwe wetboek bleef bestaan, net als veel andere modernisering. Later wordt Napoleon toch gevangengenomen en verbannen naar Elba. Lodewijk XVIII (Lodewijk de 18^e) wordt koning.

De tocht naar Rusland.

Wat is heel slim van het Russische leger?

Waardoor verliest Napoleon de oorlog tegen de Russen?

Een tweede kans?

Eind februari 1815 ontsnapt Napoleon van Elba. Hij is al zijn macht kwijt. Toch komen zijn soldaten bij hem terug. Een groot deel van het Franse leger gelooft nog steeds in hem. Hij moet het Franse rijk redden. Koning Lodewijk XVIII kan dat niet.

Kleur de rondjes bij de goede antwoorden.

Waarom zijn veel Fransen blij dat Napoleon van Elba ontsnapt?

- Omdat het heel moeilijk is om van Elba te ontsnappen.*
- Omdat ze vinden dat alleen Napoleon het Franse rijk kan redden.*
- Omdat ze geen vertrouwen hebben in koning Lodewijk XVIII.*
- Omdat ze hem een tweede kans tegen de Russen willen geven.*

Napoleon heeft haast

Napoleon weet dat zijn tegenstanders hem opnieuw gevangen willen nemen en verbannen. Hij heeft snel een groot leger bij elkaar. Hij valt meteen aan. Zo hebben zijn tegenstanders geen tijd om één groot leger te maken. Hij kan tegen elk klein leger apart vechten.

Napoleon trekt met 120.000 soldaten naar Brussel. Ten zuiden van de stad liggen twee legers: het Pruisische leger (120.000 man) en het Engels-Nederlandse leger (90.000 man). Napoleon valt ze ieder apart aan. Beide legers trekken zich terug.

Waarom valt Napoleon de twee legers apart aan?

De Slag bij Waterloo

Bij Waterloo komt het opnieuw tot een veldslag. Eerst vecht Napoleon tegen het Engels-Nederlandse leger. Het lijkt alsof de Fransen gaan winnen. Maar dan komt het Pruisische leger het Engels-Nederlandse leger helpen. Het Franse leger verliest. Napoleon geeft zich op 3 juli 1815 over. Hij wordt verbannen naar Sint-Helena, een eiland in de Atlantische Oceaan. Daar sterft hij in 1821.

Tegenwoordig heeft Frankrijk geen keizer of koning, maar is het een republiek: aan het hoofd van het land staat geen vorst, maar een gekozen president. Veel Fransen zijn trots op de Franse Revolutie en de leuze *liberté, égalité, fraternité* kom je nog overal tegen. Het lied van de Franse Revolutie, de *Marseillaise*, is het Franse volkslied.

Een 'nieuw' Europa

De Noordelijke Nederlanden (de Republiek), de Zuidelijke Nederlanden en het groothertogdom Luxemburg vormen in 1815 samen het Koninkrijk der Nederlanden. Dit land moet sterk genoeg zijn om te voorkomen dat Frankrijk opnieuw zal proberen Europa te veroveren. Willem I wordt de nieuwe koning. Hij is de zoon van Willem V, de laatste stadhouder.

Het koninkrijk der Nederlanden

Kleur het rondje bij het goede antwoord.

Waarom willen de grote Europese landen een Koninkrijk der Nederlanden?

- Omdat ze het goed vinden dat Willem I koning wordt.*
- Omdat dit koninkrijk groot en sterk genoeg is om Frankrijk tegen te houden.*
- Omdat ze vinden dat alles weer moet worden zoals in de tijd van Karel V.*
- Omdat er geen verschil is tussen de Zuidelijke en Noordelijke Nederlanden.*

Na Napoleon

Napoleon is verslagen. In heel Europa is het onduidelijk hoe de grenzen precies lopen. Daarom komen de Europese landen in 1815 bij elkaar om nieuwe grenzen vast te stellen.

Rijke zuiderburen

De Noordelijke Nederlanden zijn arm en ouderwets. Er is geen industrie en de landbouw loopt achter. De handel ligt stil, omdat Napoleon contact met Engeland had verboden.

In de Zuidelijke Nederlanden (nu België) gaat het goed. Daar zijn rijke steden met een bloeiende industrie. Zij hebben veel geld verdiend aan de handel met andere Europese landen.

Wat is het grootste verschil tussen de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden?

Van Zuidelijke Nederlanden naar België

De Zuidelijke Nederlanden zijn niet blij met de arme Noordelijke Nederlanden. Ze

Koning Willem I.

worden heel boos als ze moeten meebetalen aan de schulden van de noordelingen. Willem I beslist dat Nederlands de officiële taal wordt in het koninkrijk. Ook daar zijn de zuiderlingen het niet mee eens. De rijke burgers hebben altijd Frans gesproken. Volgens hen besteedt Willem I te veel aandacht aan de Noordelijke Nederlanden. De katholieke geestelijken in de Zuidelijke Nederlanden zijn tegen de vrijheid van godsdienst. In 1830 komt het Zuiden in opstand tegen de samenvoeging. In 1839 besluit men de Zuidelijke Nederlanden af te scheiden. Dit land heet voortaan België. Luxemburg blijft wel bij het Koninkrijk der Nederlanden.

Waarom willen de Zuidelijke Nederlanden niet worden samengevoegd met de Noordelijke Nederlanden?

De grondwet is de belangrijkste wet van een land. In de grondwet staat hoe het land moet worden geregeerd. Een andere wet mag niet in strijd zijn met de grondwet. Is dat wel zo, dan wordt die wet niet goedgekeurd.

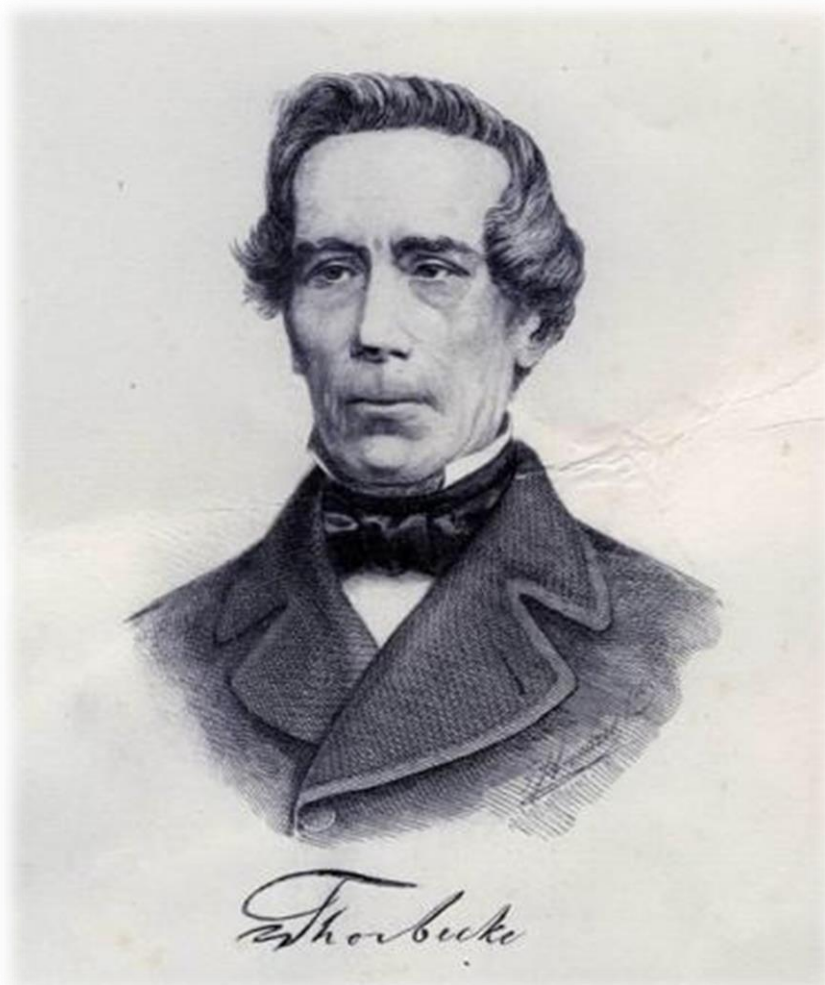
Kleur het rondjes bij het goede antwoord.

Wat is de grondwet van een land?

- Dat is de wet waarin de verdeling van de grond over de inwoners wordt geregeld.*
- Dat is de belangrijkste wet van een land. Die wet is de basis voor alle andere wetten.*
- Dat is de wet die aangeeft dat de koning de baas is in een land.*

De grondwet van 1848

Onder Willem II verandert de rol van de koning. Koning Willem II vraagt in 1848 aan Thorbecke een nieuwe grondwet te schrijven. In die grondwet verliest de koning veel macht en het parlement wordt machtiger.

Zijn de Oranjes blij met de nieuwe grondwet van 1848, denk je?

Nederland en de Oranjes als stadhouders

Nederland wordt al sinds 1566 geregeerd door iemand van het huis van Oranje. Eerst als stadhouder. Later als koning of koningin. De naam Oranje komt van 'Orange', een prinsendom in Frankrijk.

Willem van Oranje (1533-1584)

Stadhouder van 1566 tot 1584. Begint de opstand tegen de Spanjaarden. Hij wordt in 1584 in Delft doodgeschoten.

Maurits van Oranje (1567-1625)

Een na oudste zoon van Willem van Oranje. Stadhouder van 1584 tot 1625. Vecht met succes tegen de Spanjaarden. Laat Johan van Oldenbarneveldt doden.

Frederik Hendrik (1584-1647)

Jongste zoon van Willem van Oranje. Stadhouder van 1625 tot 1647. Zorgt voor het inlijven van Brabant bij de Republiek.

Willem II (1626-1650)

Zoon van Frederik Hendrik. Stadhouder. Tekent de vrede met de Spanjaarden. Sterft in 1650 aan de pokken. Na zijn dood: eerste stadhouderloze tijdperk.

Willem III (1650-1702)

Zoon van Willem II. Stadhouder van 1672 tot 1702. In 1672 wordt Johan de Witt vermoord. Willem III wordt stadhouder vanwege de crisis in de Republiek. Koning van Engeland van 1688 tot 1702. Heeft geen kinderen. Na hem: tweede stadhouderloze tijdperk.

Willem IV (1711-1751)

Verre neef van Willem III. Stadhouder van 1747 tot 1751. De Republiek vraagt hem stadhouder te worden. Stadhouder tijdens het 'pachtersoproer'.

Willem V (1748-1806)

Zoon van Willem IV. Zijn moeder regeert namens hem tot hij achttien jaar is. Stadhouder vanaf 1766 tot 1795. Vlucht in 1795 naar Engeland voor de patriotten. Doet in 1801 afstand van zijn recht om stadhouder te zijn.

Hoeveel Oranjes zijn als stadhouder aan de macht in Nederland? _____

Nederland en de Oranjes als koningshuis

Vanaf koning Willem I zijn de Oranjes geen stadhouder, maar koning of koningin.

Willem I (1772-1843)

Zoon van Willem V. Vlucht in 1795 met zijn vader naar Engeland. Wordt in 1814 door de Republiek gevraagd vorst te worden. Koning van Nederland van 1815 tot 1840. Maakt de afscheiding van België mee en treedt daarom af.

Willem II (1792-1849)

Zoon van Willem I. Koning van 1840 tot 1849. Laat uit angst Thorbecke een nieuwe grondwet maken. Geeft daarmee de macht van de Oranjes uit handen.

Willem III (1817-1890)

Zoon van Willem II. Koning van 1849 tot 1890. Probeert de macht van de Oranjes terug te winnen. Heeft regelmatig ruzie met de Staten-Generaal.

Wilhelmina (1880-1962)

Dochter van Willem III. Koningin van 1890 tot 1948. Moeder Emma neemt haar taak over tot ze achttien jaar is, in 1898. De Oranjes verliezen Luxemburg. Daar is geen opvolging door een vrouw mogelijk. Is koningin tijdens de Eerste en Tweede Wereldoorlog. Doet troonsafstand in 1948.

Juliana (1909-2004)

Dochter van Wilhelmina. Koningin van 1948 tot 1980. Zoekt als eerste contact met de 'gewone' mensen van Nederland. Tijdens haar periode zijn er problemen in het koningshuis. Doet troonsafstand in 1980, maar blijft actief als prinses Juliana.

Beatrix (1938)

Dochter van Juliana. Koningin van 1980 tot 2013. Rellen bij trouwen (huwelijk met Duitse prins Claus). Rellen bij kroning in 1980 (krakersrellen in Amsterdam). Heeft geen macht, maar wel veel invloed. Ze heeft een zakelijke stijl van regeren.

Willem-Alexander (1967)

Zoon van Beatrix. Koning sinds 2013. Getrouwd met Máxima Zorreguieta. Zij hebben drie dochters.

Nederland heeft _____ koningen en koninginnen gehad vanaf 1814?

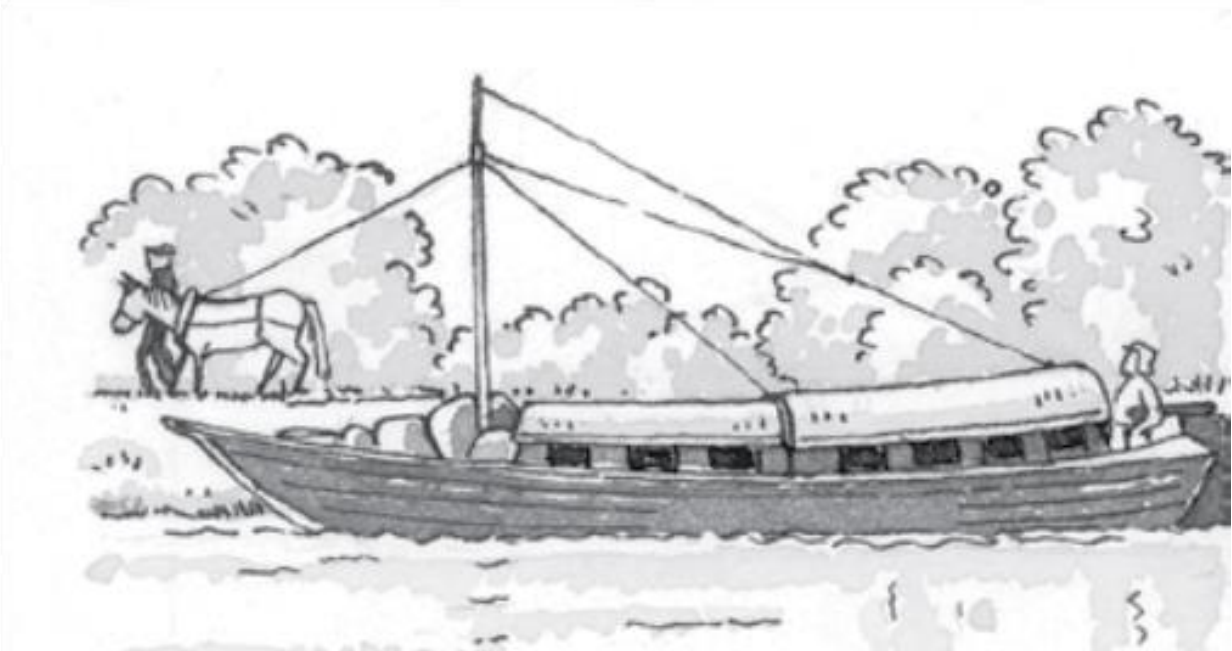
Op de foto zie je:

In het _____

Met z'n allen onderweg

In de zeventiende en achttiende eeuw is de trekschuit een prettige manier van reizen. Over het water gaan groepen mensen van plaats naar plaats. De trekschuit is veilig. Er gebeuren bijna nooit ongelukken mee. De snelheid? Zeven kilometer per uur.

Kijk naar de tekening hierboven. Zie je langs de rivier een pad? Dat is het jaagpad. Het woord 'jagen' betekent in dit geval 'met een touw vooruit trekken'.

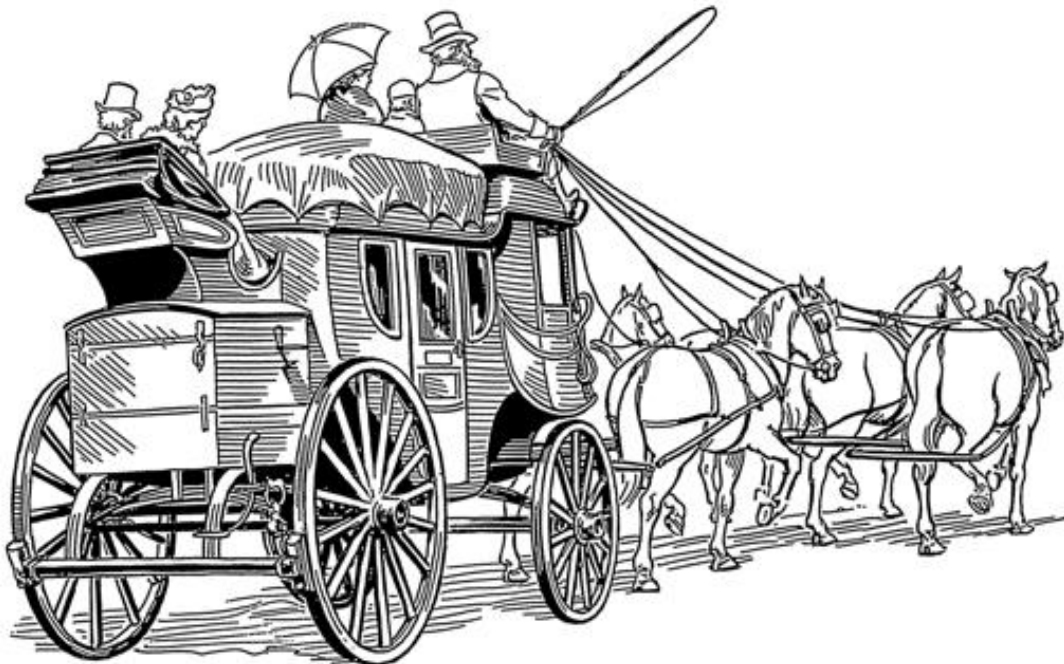

Hoe wordt de trekschuit voortgetrokken?

Sneller reizen

Tot halverwege de negentiende eeuw is de diligence een snelle manier van reizen. De reizigers worden helemaal door elkaar geschud, zeker als het snel moet. In 1827 doen mensen er met de diligence 60 uur over om van Amsterdam naar Parijs te gaan (ongeveer 500 kilometer). Onderweg wordt er bij herbergen gestopt om te eten, te drinken en even bij te komen van de vermoeiende reis. Ze reizen ongeveer 13 kilometer per uur.

Stel je voor dat je hier 1500 kilometer in moet reizen.

Waar of niet waar? kleur het goede bolletje.

Met de diligence kunnen de mensen overal komen.

waar   **niet waar**

Grote groepen zijn bang dat de trekschuit zal zinken.

waar   **niet waar**

De mensen reizen met de trekschuit, omdat die het snelst is.

waar   **niet waar**

De trekschuit is een veilig vervoermiddel.

waar   **niet waar**

